

Ondertiteling

Het zal misschien niet vaak voorkomen, maar als je bijvoorbeeld een Gronings-sprekende persoon hebt gefilmd is het misschien handig om dat te ondertitelen voor de anderssprekende medelanders.

Video's worden ook van ondertiteling voorzien omdat het handig als je je geluid uit hebt staan en toch de film wilt kijken.

Ondertiteling is in principe eenvoudig te maken, maar je kunt daarmee nog veel fouten maken o.a.:

te kleine letters, een moeizaam leesbaar font of kleuren met te weinig contrast t.o.v. de omgeving.

Om dit soort zaken te voorkomen is voor ondertiteling de broadcast standaard, (ook wel de NOB-norm genoemd), in het leven geroepen.

Deze regels zorgen ervoor dat de ondertiteling altijd goed herkenbaar is en goed leesbaar.

In het onderstaande worden wat richtlijnen samengevat.

Ik denk dat het voor de videoclub goed is deze regels te kennen.

1. Vormgeving

Een ondertitel bestaat uit maximaal twee regels.

Bij twee sprekers binnen één ondertitel krijgt iedere spreker een eigen regel.

In dat geval begint de tweede regel met een streepje, om aan te geven dat er een andere spreker aan het woord is. Na het streepje volgt geen spatie.

Bijvoorbeeld:

Waar kom je vandaan?
-Uit Groningen.

- De ondertitel loopt gelijk mee met de gesproken tekst. Als de spreker is uitgesproken, blijft de titel nog ongeveer een halve seconde in beeld staan (als dat kan qua tijd).
- Een regel heeft maximaal 45 karakters inclusief spaties.
- Het duurt gemiddeld 3 seconden om 1 regel tekst te lezen (we lezen 10 tot 22 tekens per seconde).
- Een ondertitel staat minimaal 1 sec. en maximaal 8 seconden in beeld.
- Tussen 2 ondertitels wordt een interval van minimaal 3 frames aangehouden.
- Regelafbrekingen zoveel mogelijk op zinsdelen of logische woordgroepen.
- Regelafbrekingen moeten ook optisch logisch zijn: de boven- en onderzin ongeveer even lang.

Dus niet:

Ik zei
dat ik veel eerder naar huis wilde gaan.

Een ondertitel komt twee tot vijf frames voor het geluid in beeld, dan heeft de kijker het idee dat alles mooi synchroon loopt.

Tekst wordt compacter gemaakt door het weglaten van 'overbodige' woorden. Soms kan je zinnen een beetje aanpassen om ze grammaticaal beter te laten kloppen.

Probeer de zinnen kort te houden

Stopwoordjes zoals: hallo's, herhalingen, standaarduitdrukkingen als: zeg maar, weet je, etc. worden niet opgenomen in ondertiteling.

2. De tekst

De cijfers één, twee, drie t/m twaalf worden voluit geschreven. Tientallen ook, maar niet als ze in combinatie met maten of eenheden gebruikt worden.

Voorbeeld:

Dat heb ik nou al tien keer gezegd. Het is nog 20 km naar Bedum.

Eén (1) wordt altijd met accentjes (één dus) geschreven.

Er wordt gewerkt met de volgende leestekens:

- Als een zin afgebroken wordt, kunnen er puntjes geplaatst worden: ...
- Als een tweede persoon in beeld iets zegt dan kun je dat aangeven met een liggend streepje op de volgende regel: –

- Geen uitroeptekens.
- Voor tijdstippen wordt de 24-uurs notatie gebruikt: 17:15.
- Afkortingen zonder puntjes.
- Afbreekstreepjes kunnen gebruikt worden: reis- en parkeerkosten.

3. Lettertype

Gebruik nooit een lettertype met een scheef.

Een compact, schreefloos en goed leesbaar lettertype is essentieel voor leesbare ondertiteling.

In Nederland en Europa wordt voornamelijk **Arial Narrow Regular** of een daarop lijkend lettertype, zoals **Helvetica Medium Condensed**.

Heel soms wordt Italic ingezet (bijvoorbeeld bij een omschrijving van geluiden die je hoort).

Bold wordt zelden gebruikt.

De leesbaarheid van de video wordt beter als je de standaard gebruikt.

Op dit moment zijn dit de meest gebruikte lettertypen:

- **Helvetica Medium Condensed**
Gebruikt door RTL4/5/7/8/Z, SBS6/9, Net5, Veronica, Discovery, Videoland.
- **Arial Narrow**
Gebruikt door NPO1/2/3, BBC 1, Discovery Science
- **Microsoft Sans Serif**
Gebruikt door FOX, National Geographic, 24Kitchen,

Ziggo gebruikt **Arial Bold**.

Amazon Prime gebruikt **Arial Regular**.

4. Lay-out

- Letters zijn wit, met een zwarte rand om de letters heen,
- Eventueel een klein beetje schaduw (drop shadow),
- Lettergrootte is 60 tot 70 bij een HD video (De juiste grootte is per software verschillend, dus moet even worden uitgetest).

Vermijd alle overige opmaak zoals kleurtjes, onderstrepen etc.

5. Uitlijning

Ondertiteling staat in het midden. Dat is rustiger om te lezen: je ogen hoeven dan minder ver heen en weer te springen tussen de actie in het beeld en de tekst.

De plaats van de ondertiteling is normaal onderaan, op ongeveer $\frac{1}{8}$ vanaf de onderzijde (8 delen boven de titel; 1 deel onder). Feitelijk is het het handigste om de ondertiteling naar het gevoel te plaatsen.

Het is ook van belang om de ondertiteling niet te ver vanaf de actie te plaatsen, omdat dat lastiger te volgen is voor de ogen.

Als er een tekst op de plaats van de ondertiteling in beeld komt. Kan de ondertiteling kort even naar boven geplaatst worden.

6. Oogbewegingen

In deze afbeelding is de oogbeweging weergegeven. Het scannen van een beeld gebeurt in enkele milliseconden.

Je ziet dat de ogen (hier) het midden scannen en dat de ondertiteling niet te ver weg moet staan van het onderwerp.

Onder andere om deze reden moet

ondertiteling niet te laag in het beeld staan en wordt duidelijk waarom het beter is een gecentreerde uitlijning te gebruiken.

Dick de Roos

Bedum, 28 januari 2023